

Kdor stori samo na sebi kaznjivo dejanje v stanu popolne pijanosti, čaka ga kazen za pijanost in sicer, če je dotično dejanje zločin, zapor od 3 dni do 6 mesecev, če pa je prestop, zapor od 1 dneva do 3 mesecev ali v denarju globo od 10 do 1000 kron.

To so glavne določbe novega zakonskega načrta.

Novi zakon se bo raztezal ne samo na one, ki hočejo z žganjarnimi še le začeti, ampak tudi že na obstoječe, in to zaradi tega — pravi načrt — ker čezmerno število žganjarn zelo pospešuje obilno pijančevanje in zato treba to število takoj skrbno zmanjšati.

Načrt govori večinoma samo o prodajanju in točenju žganja. Gotovo je to najhujša vrsta pijančevanja. Toda vsaka pijanost je od hudega. Skušnje drugih dežel učijo, da kjer je upadlo uživanje žganja, tam je silovito zraslo uživanje piva. Če je redkejši alkohol v pivu kakor v žganju, se pa tim več piva popije, tako da pivopivci porabijo vsaj toliko alkohola, kakor žganjarji. Tako govori dr. med. Delbrück v svoji knjigi: „Hygiene des Alkoholismus“, in sklepa: Pivo žuga postati ena najhujših šib novega stoletja. Zatorej, če zakon določuje maksimalno število žganjarn, naj bi določil tudi maksimalno število gostiln. To živo pogrešamo v načrtu. In to priporočamo našim poslancem v uvaževanje.

Kmetijstvo.

O izreji mlade živine.

Pri izreji mlade živine ne smemo zabiti negovanja kože, ki je za dober napredek živine velike važnosti. Že od prve mladosti nikari ne zamudimo telet sleherni dan izkrtačiti, kar jim očitno dobro dene, ker tako rada drže. Čim bolj jim varujemo kožo nesnažnega prahu, tim čisteje je delovanje kože v prid živali. Kadar prihaja živina s paše domov, je bistveno, da vsako žival posebno po hrbtu očehamo (oštrgljamo), ker s tem odstranimo jajca govejega zolja. Ako čohala ne rabimo, prodro jajca polagoma v kožo in povzročijo naslednjo zimo pod kožo ličinke, ki delajo živini veliko sitnosti in bolečin.

Seveda pripomore kožna snaga tudi k temu, da se razen mrčes, posebno uši, ne more na mladi živini tako zlahka naseliti. Kljub temu pa se teh nepridipravov ne bomo mogli popolnoma znebiti. Kakor hitro opazimo na mladi živini uši, je najbolje, dotična mesta z živinskimi škarjami na kratko ostriči in z roko v ona mesta vdrniti toplega lanenega olja; to mazanje ponovimo čez 3 do 4 dni, ker so se utegnili morebitna jajca mej tem izvaliti in je treba zalogo z nova ugonobiti. Mej vsemi sredstvi zoper uši je laneno olje še najbolj nedolžno in tudi ne zajeda kože, kakor na pr. tobakov izvleček ali živosrebrna mazila. Živo srebro je tudi vsled tega nevarno, ker

se teleta rada ližejo in se tako prav lahko zastrupijo z živim srebrom.

Ena najpogostejših telečjih boleznij je driska. Kakor hitro spoznamo to bolezen se je moramo precej lotiti; če še ni kaj prida razvita, tedaj prav dobro deluje kuminov čaj, ravno tako surova jajca. Pri močnejši driski dosežemo najboljši uspeh z opijevimi kapljicami. Razun tega moramo vsem driskavim teletom zmanjšati množino krme do polovice, časih celo več.

Ozir mleka, ki ga dajemo teletom prvih 14 dnij, je najbolj primerno, da dobivajo materino mleko. Potrebno pa je, da se poklada kravje mleko gorko, dalje ne smemo mleka tako kar meni nič tebi nič postaviti pred mladiča, češ: zdaj se pa dobro imej. Ampak zelo primerno je, da si nabavimo napajalno golido, iz katere mora tele mleko polagoma sesati po dudlju, ki je ponarejen po sescu. Na ta način najbolje posnemamo naravno sesanje, posebno, ako postavljamo napajalno golido na tla, tako da mora tele rabiti neko silo, da pride do svojega mleka. Mleka ne smemo nikoli mešati z vodo. Ob času, ko dajemo mleka vedno manj, pričnemo goniti tele na vodno korito, paziti pa moramo, da se preveč ne nasrka bistre vodice. Najbolj primerno je, napajati po krmitvi, katero pričenjamo po navadi z mlekom. Kolikorkrat kravo po teletu pomolzemo, tolikokrat naj tudi tele dobi mleko.

Kadar pozneje molzemo samo dvakrat na dan, zadostuje tudi samo dvakratno napajanje teleta. Seno, namenjeno teletu, pa vržemo zjutraj v prav nizke jasli in kar zvečer ostane, to damo kravam, da dobi tele naslednji dan sveže seno. Tele se skoro celi dan po malem ukvarja s senom in tako se najbolje navadi na grobo krmo. Tudi sol začnemo pokladati prav po malem takrat, ko začne tele dobivati menj mleka.

Vsa mlečna nadomestila, kakor laneno seme, sladne kali, moke in razna močna krmila ne morejo kravjega mleka nikdar popolnoma nadomestiti in najbolj prav je, ako se razun gori omenjenih krmil (mleko, oves, otrobi, seno) ne rabi nikakih drugih mlečnih nadomestkov.

Način izreje mlade živine, kot smo ga tu opisali, je v navadi pri Švicarjih in nima namena, da bi dosegli pri živalih prvo leto kolikor moč veliko težo. Hočemo samo popolnoma navaden, pravilen (normalen) razvoj, ki naj s pomočjo utrjevanja in zadostnega gibanja zabrani bohotno (mastno) obliko. Tele mora svojo krmo predelati, svoja pljuča, svoje ude krepiti, in tako dobimo govedo, ki res spolni pozneje naše upe, ki smo je stavili nanj. Ponovimo, da je ravno prvo leto za nas konečni smoter ali cilj pri izreji največje važnosti. Kar v prvem letu zamudimo, tega ne moremo nikoli več popraviti.

Kar časa zamudiš, pravi pesem, na veke ga zgubiš.

To velja, kakor o mladosti človeka, tudi o izreji mlade živino. Prvo leto je podlaga, je temelj, na kojem moramo zidati naprej; če hočemo sezidati pravilno, hasnovito poslopje živalskega organizma, mora biti temelj trden in pravi.

Sicer pa ta način izreje živine ni ravno težaven. Treba je zlate snage in velike tožnosti, da se stori vse v pravem trenutku, treba tudi nekoliko ljubezni do stvari same, da pri vsaki živali posebej takoj opazimo razne slučajnosti, ter ne čakamo še le, da se ta ali ona boleost razvije v grozečo pošast.

Zelo dobro je živali tehtati vsak mesec; tehtnica nam najbolje pove, za koliko smo prišli naprej v kakem času. Prehiter ali prepočasen razvitek nam pokaže tehtnica veliko hitreje in določneje, kot moremo to presoditi s prostimi očmi. Kaj takega vidimo po navadi še le tedaj, ko je napaka vže precej velika, dočim nas tehtnica mnogo preje pouči.

Poučni in zabavni del.

Morilec.

Spisal Guy de Maupassant. — Prevel Teodor Vasiljevič.

Branitelj je bil plediral za nerazsodnost. Kako naj se tolmači drugače ta čudni zločin?

Nekege dne so našli blizu vasi Chatou v trstju dvoje skupaj zvezanih trupel, moža in ženo, oba v družabnih krogih dobro znana; bila sta zelo bogata, ne več prav mlada in jedva eno leto poročena, zakaj žena je bila še le tri leta vdova.

Kolikor se je znalo, nista imela sovražnikov; tudi ju niso ničesar oropali. Vse je kazalo na to, da sta bila ubita drug za drugim s kakim dolgim železnim orodjem in potem vržena z brega v reko.

Preiskava ni spravila ničesar na dan. Ribiči, katere so izprašali, niso vedeli nič, in če so hotele oblasti pustiti vso stvar, kar se je neki mlad mizar iz sosednje vasi, neki Georges Louis, s priimkom „Bourgeois“, sam obdolžil zločina.

Na vsa vprašanja je odgovarjal le to:

„Moža sem poznal dve leti, ženo šest mesecev. Prihajala sta često k meni, ter si tudi pri meni često dala popraviti staro pohištvo, ker sem precej spreten v tem delu.

„Ako ga je kdo vprašal: „Zakaj ste ju ubili?“ je odgovarjal svojeglavno: „Ubil sem ju, ker sem ju hotel ubiti?“

Več se ni dalo spraviti iz njega.

Ta človek je bil brezdvomno kak nezakonski otrok, ki so ga najprej dali v rejo kje na deželi, a ga potem popolnoma zapustili. Imena ni imel družega, kot Georges Louis, a ko je vzrastel ter čimdalje bolj kazal svojo nenavadno nadarjenost, svojo čuvstvovanje in mišljenje, kakoršnjega njegovi tovariši niso

imeli, tedaj so mu dali priimek „Bourgeois“, in odslej ga sploh nihče ni imenoval drugače.

Slul je kot nenavadno spreten v svojem poklicu kot mizar. Da, tuintam se je ukvarjal tudi z rezljanjem. Pravili so tudi, da je skrajno prenapet, da je privrženec komunističnih, dà, celo nihilističnih teorij, marljiv čitatelj pustolovskih in krvavo-groznih romanov, vpliven volilec in spreten govornik na občnih delavskih in kmetskih zborih.

* * *

Branitelj je bil plediral za nerazsodnost.

Kako naj se drugače razloči, da je ta delavec ubil svoja najboljša odjemalca, bogata in dobro plačujoča — to je priznaval sam — pri katerih je bil zaslužil v dveh letih 3000 frankov — to se je razvidilo iz njegovih knjig. Le eno tolmačenje je mogoče: Blaznost, trdna ideja deklasiranca, ki se maščuje z umorom dveh bourgeois nad vsemi bourgeois; in branitelj je kaj spretno opozoril na priimek, ki so ga ljudje dali njemu, zapuščenemu od starišev, s temi besedami:

„Ali ni to ironija, in sicer ironija, ki spravi lahko v obup tega nesrečneža, ki nima ni matere ni očeta? On je goreč republičan, pa kaj pravice, on spada med privržence one politične stranke, katere je republika nekdanj morila in preganjala, katere pa sedaj kaj rada sprejema v svoje naročje, one stranke, kateri je požiganje navaden princip, in umor vsakdanje sredstvo.

Ti žalostni nauki, ki se sprejemajo na shodih s takim odobravanjem, so pogubili tega človeka. Slišal je, kako so republičani, celo ženske, dà, celo ženske, koprnili po krivi Gambette, po krvi Grevýja; njegov bolni duh se je pretresel; hotel je videti kri, kri buržoajev!

Ne njega, gospoda moja, ne smeste prokleti, pač pa komuno!

Odobravajoče šepetanje se je začulo po dvorani. Vse je čutilo, da je branitelj z uspehom izvršil svoj nalog. Državni pravdnik se ni oglasil za republiko.

Sedaj je vprašal predsednik obtoženca navadno vprašanje!

„Obtoženec, ali imate k svoji obrambi mogoče še kaj pristaviti?“

Mož je vstal. Bil je male postave, plavih las in sivih, srepnih, bistrskih oči. Iz tega slabotnega života je zadonel močan, gotov, jasen glas, ter uničil h kratu mnenje, ki so ga imeli poslušalci o njem.

Govoril je glasno, v deklamatoričnem tonu, toda tako čisto, da so se čule najtičje besede do zadnjega kota v dvorane.

„Gospod predsednik, ker nočem iti v kako norišnico in ker pojdem celo rajši pod giljotino, hočem Vam povedati vse.